

Kraljev gost pripoveduje ob povratku

Ljubljana, konec decembra.

V četrtek smo se prebudili in zagledali prvi sneg v Belgradu. Začel je točno z zimo, te da je na žalost še tisti dan izginil. Prva pot nas je povedla v Avto klub — kakor vedno — nato pa v zoološki vrt. Tam smo občutili na svoji koži toploto »košave«. Nato smo se odpeljali v Muzej kneza Pavla, kjer je bila prav ta čas tudi razstava nemške knjige, zanimiva posebno za nas Slovence, saj smo videli originalne knjige naših prvih piscev; žal pa niso v naši posesti. Od tod nas je vodila pot v električno centralo, kjer nam je inženir obrazložil pridobivanje elektrike. Nato smo v domu Rdečega križa videli zaklonišča proti plinskim napadom. Potem smo odšli k belgradskemu županu, ki je imel na nas lep nagovor ter nam je vsakemu tudi daroval album mesta Belgrada. Po kosilu so nam belgradski gasilci pokazali vaje in spretnost pri gašenju požara, zvečer pa smo v Narodnem gledališču gledali dramo »Košanec!« S tem je bil zaključen program za četrtek.

V petek zjutraj so nas še malo zaspane od prejšnjega večera pripeljali avtobusi pred lovski muzej kneza Pavla. Toda ob zanimivosti smo kmalu oživel. Po ogledu muzeja nas je pot vodila v izdelovalnico denarja v Narodni banki. Obstali smo pred obzidjem z železnimi vrati, pred rojstno hišo srečnega ali nesrečnega boga — denarja. Porazdelili so nas v skupine. Vsaki skupini so dali vodnika, ki nas je vodil po tovarni. Najprej smo si ogledali predel, kjer izdelujejo papirnate bankovce, nato pa del, kjer denar kujejo. Videli smo, kakšne natančnosti in pazljivosti je treba in skozi koliko rok gre denar, preden zapusti tovarno. Po prigrizku, ki nam ga je priredilo vodstvo tovarne, smo se odpeljali v gimnazijo kralja Aleksandra. Pri ogledu gimnazije se je marsikoga polastila želja, da bi rad trgal blače po klopih te najlepše, pa tudi najboljše gimnazije v državi! Hajdi spet na avtobuse, pa v kino »Kasinoc«, kjer so nam pokazali »Union Pacific«. Nato kosilo. — Popoldne je bila skavtska akademija, na kateri je bilo prikazano skavtsko življenje. Veseli smo bili naših dveh »Gor čez izaro...« in »Moja dekle je še mlada«, ki so nam jih zapeli. Zvečer pa je bila svečana predstava »Bohemec« v Narodnem gledališču. In spet je bil lep dan za nami.

V soboto smo gledali film o letalski razstavi, ki je bila prejšnje leto, in film o gradnji modelov. To naj bi bil nekakšen uvod za ogled aerodroma, ki smo ga izvršili po odhodu iz Aero-kluba, kjer smo gledali oba filma. Na letališču v Zemunu nas je že čakal komandant letališča s častniki. Prijazno smo bili sprejeti. Razkazali so nam razne tipe aeroplanov. Tu so prišli na svoj račun zlasti tisti, ki se posebno zanimajo za letalstvo. Med ogledovanjem je vzbudilo pozornost grmenje, ki je prihajalo iz višine. Zagledali smo potniško letalo nemške »Lufthanse«. Pristalo je. Po nekaj minutnem postanku pa je kmalu zopet odletelo. — Vsaki si je ob pogledu na te jeklene ptice zaželel, da bi kdaj poletel v višino z enim od njih.

Ker pa spada med moderne izume tudi radio, smo si ogledali še kratko valovno belgradsko radijsko postajo.

Ob 12 je bilo svečano kosilo Nj. Vel. kralja Petra II. v prostorih Avtokluba. Nj. Vel. kralj sam ni mogel priti, poslal pa je svojega zastopnika. Ob pol 15 pa smo se vkricali na ladjo »Aleksander«, ki je največja rečna ladja v državi. Najprej nam je prijazni kapetan razkazal notranjost, nato pa nas je peljal »po lepi plavi Donavi«. Bili smo priča lepemu sončnemu zahodu. Sonce se je z zadujimi žarki poslavljalo od Donave, dokler ni izginilo za Kalemegdanom. Zvečer je bila v gledališču baletna predstava.

Končno je prišel tako težko pričakovani dan, dan, ko bomo videli svojega kralja, ki nas je bil povabil v goste. Ob desetih je bila koncertna prireditev Rdečega križa. Krona vsega so bili krasni narodni plesi, ki so jih izvajali slušatelji in slušateljice belgrajske univerze. Kot zadnja točka so bili na sporedu slovenski plesi, »kmečki valček« in »ples z blazinico« sta žela največji aplavz na vsem sporedu. Po kosilu smo bili čedalje nestrpnejši. Končno je le prišla tista, tako težko pričakovana ura. V dvoru smo. Vse je nestrpno, vse pričakuje. Pri vratih se prikaže Tisti, na čigar ramena bo kmalu padla teža vladarskih skrbi in odgovornosti. Tisti, ki mu je nemila usoda vzela najboljšega vzgojitelja in mentorja — očeta in mu uničila lepo mladost. Spremljala ga je Nj. kr. Vis. kneginja Olga ter ostalo spremstvo. Bil je v uniformi, kakršno nosijo gojenci vojne akademije. Poleg odlikovanja Karadjordjeve zvezde je nosil še znak, kakršnega smo imeli mi, gosti — to nam ga je napravilo še bolj domačega. Po običaju materice je kneginji Olgi učenka osnovne šole zvezala s tribarvno nogo. Nato se je pričel obširen program. Po končanih slovesnostih je Nj. Vel. kralj dal vsakemu gostu zavojček slaščic, kneginja Olga pa njegovo sliko. Nato smo odšli v obednico, kjer je bil prigrizek in kjer so bile svečanosti zaključene. Po zahvalnih in poslovnih govorih smo se pričeli razhajati. Nobenemu se ni mudilo domov. Vsem je bilo težko pri sru. Sedem dni smo bili skupaj tovariši in tovarišice. Od Triglava do Djevdjelije smo bili zbrani, zastopniki vseh ver in narodnosti, pa smo bili vsi kakor eden, vsi bratje in sestre. Pa je prišel večer, ko smo se morali ločiti, ločiti skoraj gotovo za vedno. Težko je bilo slovo. Toda ideja bratstva, ta se je bila v tem času mogočno povečala in je zdaj trdnjša, ko kdaj prej. Vračali smo se domov.

Nam Ljubljančanom je g. prof. Sever še razkazal nekatere belgrajske znamenitosti, predvsem kulturne spomenike Srbije. Hitro je minil dan. Ob 20.55 je bil naš odhod. Na kolodvoru so se zbrali vsi naši znanci, da se še enkrat poslovimo.

Odhod. Zbogom, kraljevski Belgrad, zbogom naš mladi gostitelj! Ob slovesu Ti obljubljam, da Ti bomo vedno hvaležni! — Mesto se zavija v temo, vedno bolj se oddaljujemo. Trudni od teh velikih dojmov, si iščemo prostora v vagonu, da bi se malo odpočili. Dani se... Naš nikoli neugnani tovariš je že začel s svojimi »jutranjicami« in budnicami. Prišli smo v Zagreb. Vse še spi. Še časopisov nismo dobili. — Blizamo se Ljubljani. S soncem ožarjene Kamniške planine nas pozdravljajo. Zaspamo Posavje se prebujajo. Ljudje se vračajo od jutranjih maš...

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometer sko stanje	Temperatura v C	Relativna vlaga v %	Oblačnost 0-10	Veter (smer, jakost)	Pada- vine m/m	Vrsta
Ljubljana	767.4	-9.0	-18	70	5 NE,	—	—
Maribor	766.5	-8.4	-17	70	5 U	—	—
Zagreb	768.6	-9.0	-20	70	0 0	—	—
Belgrad	768.2	-8.0	-18	70	10 0	—	—
Sarajevo	766.3	-10.0	-24	90	5 U	—	—
Vis	760.0	-1.0	-40	70	5 E,	—	—
Spilj	759.0	-1.0	-30	40	4 NE,	—	—
Kumboj	755.0	-5.0	-20	60	10 NE,	20.0	dež
Rab	761.9	-2.0	-50	50	3 NE,	—	—
Dobrovnik	756.5	-5.0	-10	60	10 NE,	—	—

Vremenska napoved: Večina jasno, stanovitno in zelo mrzlo vreme. — Najnižja toplota zraka na letališču — 21.2° C.

Koledar

Danes, sobota, 30. decembra: David, kralj.
Nedelja, 31. decembra: Silvester, p.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20; mr. Murmayer, sv. Petra c. 78.

Mestno zdravniško dežurno službo bo opravljala od sobote ob 8 zvečer do ponedeljka do 8 zjutraj mestni višji zdravnik dr. Ahčin Marjan, Korytkova ul. 18, tel. 36-24. — V ponedeljek ob 8 zjutraj do torka do 8 zjutraj pa mestni zdravnik dr. Ciber Fran, Srbska ul. št. 7, tel. 36-41.

Franciška prosveta M. O. bo priredila na Silvestrovo 31. decembra ob 8 zvečer, in na novega leta ob 5 pop. v frančiškanski dvorani burko v 3 dejanjih »Velika repatica«. Na Silvestrovo so še na programu ribniške historije in nastop čarovnika Meltinnia. Med odmorom igra društveni orkester. Predprodaja vstopnic po navadnih cenah je v trgovini Sfilgoj v Frančiškanski ulici.

Prva legija je naslov izrazito katoliški igri, ki jo bo igral Rokodelski oder na novega leta dan 1. januarja ob 5 popoldne. Dejanje igre se vrši v sedanjem času v jezuitskem kolegiju pri Sv. Gregoriju v nekem veličastnem severnoameriških Zdrženih držav. Igro je episel Emmet Savery, poslovenil pa dr. J. Pogačnik. Vstopnice za igro se dobivajo v predprodaji dne 1. januarja od 10 do 12 popoldne in od 4 do 5 popoldne v Rokodelskem domu, Komenskega ulica št. 12. Pričetek igre bo 1. januarja ob 5 popoldne.

Karla Bulovčeva bo razstavljal. Dne 6. januarja bo v Jakopičevem paviljonu otvorjena razstava del Karla Bulovčeve-Mrak. Umetnica, ki je razstavila večjo zbirko svojih del v Ljubljani pred desetimi leti — je medtem z velikimi uspehi razstavljal v Pragi, Parizu, Londonu, Rimu in Zagrebu. Ta razstava nas bo predvsem seznanila z razvojem njenega risarstva, dasi bo zastopana tudi njena kiparska umetnost. Zastopana bo predvsem z deli iz poslednjega razdobja njenega ustvarjanja. To bo za ljubitelje naše likovne umetnosti vsekakor izredno zanimiv dogodek. Na dan otvoritve bo ob 11 popoldne govoril o umetniških stremeljenjih in razvoju Bulovčeve njen mož dramatik Iv. Mrak.

Knjiga »Komunizem, največje zlo naše dobe« (dr. Iv. Ahčin), je pravkar izšla in se dobi po ceni 10 din za izvod pri Zvezi fantovskih odsekov v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7-I.

Prosvetno društvo Trnovo priredi v nedeljo 31. decembra od 8 dalje v društvenem domu, Karunova ulica, »Silvestrov večer« s pestrnim sporedom.

Ljubljansko gledališče

Drama. Začetek ob 20.

20. decembra, sobota: Igra s smetjo. Premiera. Premierski abonma.
31. decembra, nedelja ob 15: »Žene na Niskauvourijus«. Ljudska predstava po globoko znanih cenah od 16 din navzdol.
Ob 21: »Tri komedije«. Izven.
1. januarja ob 15: »Princeesa in pastirček«. Mladinska predstava po znanih cenah.
2. januarja: zaprto.

Opera. Začetek ob 20.

30. decembra, sobota: Frasquita. Gostuje Zlata Gjungenac-Gavellova. Izven.
31. decembra, nedelja ob 15: Pri belem konjičku. Izven. Znižane cene.
Ob 21: Frasquita. Izven. Gostuje Zlata Gjungenac-Gavellova.
1. januarja, ponedeljek ob 15: »Gorenjski slavček«. Izven. Znižane cene.
ob 20: »Nižava«. Izven. Znižane cene.
2. januarja: zaprto.

Karel Golob

stavbeno in pohištveno mizarstvo

CELJE — GABERJE

Ustanovljeno l. 1859

Franc Zangger, Celje

trgovina s specerijo,
žganjarno in veleprazarno kave

Cenj. odjemalcem, prijateljem in znancem
srečno novo leto

Anton Fazarinc, Celje

Srečno novo leto!
Franjo Dolžan
vodovodna inštalacija in kleparstvo
Celje, Za kresijo

Od tu in tam

Tako imenovana demokratska levica, v kateri so ugledni člani srbske demokratske stranke, ki pa so bili letos iz stranke izključeni, so sklenili ustanoviti svojo politično stranko. Stranko vodijo: dr. Ivan Ribar, Cedomir Plečević in dr. Smiljanić. Ta struja odobrava v celoti sporazum med Hrvatimi in Srbi v nasprotju z uradnim odločilnim stališčem demokratske stranke Ljuba Dovidovića. — Prav zaradi tega so bili tudi izključeni iz demokratske stranke, ker se niso držali strankine discipline. Iz svoje srede so izvolili poseben odbor, ki bo izdelal program stranke in njeno ideologijo glede vseh narodnih in državnih problemov. Nova stranka bo proti demokratski stranki v opoziciji.

Proti prenosu Privilegirane izvozne družbe, kakor jo je bil napovedal kmetijski minister dr. Cubrilović in trgovinski minister dr. Andres, se je oglasila kmetijska zbornica v Novem Sadu. — Zbornica pravi, da bo določitev najvišje cene kmetijskim pridelkom prizadela samo kmetovalce, ko pa na drugi strani ne bo poskrbljeno, da bi se zavezile cene tudi za tiste proizvode, katere morajo kmetovalci kupovati. Zbornica je mnenja, da se da nadzorstvo nad cenami kmetijskih izdelkov izvajati po Prizadu, ki ima zadosti blaga na zalogi in povrh tega razpolaga z velikimi skladi za posege na žitnem trzišču. Če pa bi Prizad nadzirala samo kmetijske pridelke, bodo kmetje v Vojvodini, ki so glavni pridelovalci žita v naši državi, silno prizadeti še zaradi dejstva, da je vsa trgovina s poljskimi pridelki že sedaj monopolizirana. Prav tako se je zbornica izrekla proti državnim trošarinam na vino in žganje, češ da je vino in žganje pridelke prebivalstva v pasivnih krajih, kjer zemlja ni primerna za nič drugega kakor za vinograde. Če bo trošarina povišana, bo konzum vina manjši in s tem bodo vinogradniki spet prizadeti. Po drugi strani pa se bo zaradi visoke trošarine razširilo tihotapstvo, proti čemu pa se oblasti spet bore.

Te dni bo izšla nova uredba o kontroli cen življenjskih potrebščin. Osnutek uredbe je že gotov in čaka le še na podpis. Uredba ima namen pobijati brezvestno spekulacijo, vendar ne bo preprečevala v celoti dviga cen, kajti cene niso odvisne samo od samovoljne spekulacije, temveč tudi od določenih gospodarskih okoliščin. Zaradi tega bo kontrola cen taka, da bo v prvi vrsti čuvala nad cenami domačih pridelkov, ne bo pa kontrolirala cen kmetijskih pridelkov, katere kmetje sami prodajajo potrošnikom ali trgovcem. Da se trgovci ne bi spustili na pot brezvestne spekulacije, pa bo posebna komisija pregledovala trgovske knjige in popisala zaloge blaga in tako nedvomno ugotavljala, kolikšen je zaslužek trgovca. Za kršitelje uredbe bodo določene silno stroge kazni in sicer od 100.000 din do pol milijona za prekrške, kjer se bo ugotovilo, da je trgovec zares spekuliral na račun revnih odjemalcev. Obenem bo grešniku zaplenjeno vse blago, izkupiček pa bo vložen v sklad za pobijanje draginje.

V lovu za tihotapci je padel v globoko jamo, polno vode, trošarinski paznik iz Belgrada Borisav Ilić. Ponoči je imel službo v Zemunu ob Donavi. Tihotapci so si zadnje čase izbrali nov način vtihtapljanja v mesto in sicer se ponoči prepeljejo na čolnu preko Donave. Ilić je moral imeti zato službo ob Donavi. Pazno je motril reko in nazadnje res zagledal čoln in na njem več ljudi. Ko se je čoln približal obali, je Ilić skočil proti bregu, pri tem pa padel v globoko jamo, ki je bila nevidna zaradi tega, ker jo je prekril sneg. Znašel se je v pet metrov globoki jami in ostal do pasu v ledeno mrzli vodi. Klical je na pomoč, pa ga nihče ni slišal. Deset ur je prebil v smrtnem strahu, preden so ga našli njegovi tovariši in ga odpremili v bolnišnico.

Da bi prehranil svojih ostalih pet otrok je siromak Stanislav Ristić iz Obrenovca prodal svojega sina ciganom za 1400 din. Ristić je svojega najstarejšega sina, ki je bil na obeh bolan, vodil od zdravnika do zdravnika, vendar pa je bila tuja pomoč odmerjena tako, kolikor jo je Ristić mogel plačati. Nazadnje mu je sin oslepel popolnoma. Pa je prišel cigan in ponudil 1400 din zanj. Ristić je privolil v kupčijo in se potolažil s tem, da je dobil vsaj nekaj denarja, s katerim bo preko zime prehranil pet svojih malih otrok.

Veliko poneverbo so odkrili v združenju hrvaških električnih central Zagreb-Karlovac. — Iz blagajne je izginilo 370.000 din. Ko so primanjkljaj odkrili, je izginil inženir Skrlj, sin dr. Stjepana Skrlja, zagrebškega župana v času diktature. Oblast je začela takoj iskati inženirja, pa ga doslej še ni našla. Primanjkljaj si razlagajo s tem, da je inženir Skrlj izgubil ves svoj denar, katerega je vlagal v razna podjetja, pa se je vse tisto podjetje podrl. Največ denarja je vložil v tako imenovano Tehnično unijo, ki je imela namen odkupiti neizkoriščane rudnike pri nas in si po posebnih zvezah zagotoviti izvoz te rude v Nemčijo. Skupaj z nekim nemškim inženirjem je Skrlj kupil v Bosni rudnik, toda začetni stroški so požrli vse njegove prihranke. Da bi plačal nove stroške, je na skrivaj vzel iz blagajne združenih elektrarn denar in ga potem mislil spet na tihem polagoma vračati. Prej, preden se mu je to posrečilo, pa je prišel primanjkljaj na dan in s tem je bila usoda inž. Skrlja zapечатena.

Visoke odškodnine bo morala plačati katoliški in pravoslavni cerkveni občini v Srbobranu tamkajšnja občina. Obe cerkveni občini sta tožili občino, češ da si je prisvojila l. 1919 protipostavno cerkveno zemljo in jo do danes tudi uživala. Ker občina ni hotela nič slišati o tem, je šla stvar pred sodišče, ki pa je odločilo najprej v prid pravoslavne občine. Čim je občinska uprava videla, da bo izgubila tožbo, se je brž pogodila s katoliško cerkveno občino in sicer tako, da bo vrnila od 55 ha zemlje le 21 ha ter plačala odškodnino 900.000 din v devetih letih brezobrestno. Prvostopna oblast pa tega sporazuma ni odobrila, naker je moralo spregovoriti sodišče. Kot bomba pa je učinkovala razsodba, po kateri mora občina vrniti ne samo vso cerkveno zemljo, temveč mora katoliški verski občini plačati tudi dva milijona odškodnine. Sodišče navaja v svoji obrazložitvi, da je zastopnik tožitelja prišel na prvi narok in da bi pristal na kompromisno rešitev, kakor je bila svojočasno že sklenjena, pa tega storiti ni mogel, ker na prvi narok zastopnika občine ni bilo. Zaradi tega je bila občina avtomatično obsojena. Občanov se je polastilo silno razburjenje, ker menijo, da je s tem občina oškodovana za celih milijon din gotovine in za 34 ha zemlje po nemarnosti občinske uprave, ki se ni pobrigala, da bi poslala k prvemu naroku na sodišče svojega zastopnika. Prav tako pričakujejo, da bo občina obsojena na visoko odškodnino tudi zaradi tožbe pravoslavne cerkvene občine.

OREHOVA JEDRCA

sortiran evetlični med in medicobite najceneje v MEDARNI, Ljubljana, Židovska ulica 6

DELNIŠKA DRUŽBA PIVOVARNE Union v Ljubljani

priporoča svoje izborne izdelke

svetlo in črno
UNION PIVO

v sodih in steklenicah

PEKOVSKI KVAS

in

ŠPIRIT vseh vrst

„DRAVA“

Zavarovalnica za malega človeka

MARIBOR, Aleksandrova cesta šte. 14/I

Zavaruje: za slučaj smrti, doživetja, dote in rente (penzije).

Zavarujte pri domači zavarovalni zadrugi!

Glavna podružnica:

SUBOTICA, Manojlovičeva šte. 5
(v lastni palači)

**Kamnoseška
industrijska družba
v Celju**

Razlagova ulica št. 7
Ustanovljena l. 1906

Izvršuje vsa v kamnoseško stroko
spadajoča dela po konkurenčnih cenah.
Stalna zaloga nagrobnih spomenikov
ter plošč, okvirov, obzidnih plošč iz
marmorja, granita, umetnega kamna
itd. Prodaja po najugodnejših cenah
tudi na mesečne obroke.

Srečno novo leto želi
VILIBALD WEBER, graveur
CELJE, Dečkov trg 5

Hotel „Beli vol“, Jurij Šanc
želi vsem cenjenim gostom in
prijateljem srečno novo leto

Srečno novo leto želi
INKRET LEO, Dečkov trg 2
instalacijsko podjetje

Srečno novo leto želi
Anton Lečnik
urar, zlatar, optik
CELJE, Glavni trg šte. 4

Srečno novo leto želi
TEODOR KORN
klepar, krovce in inštalater
LJUBLJANA, Poljanska cesta 8

Srečno in veselo novo leto želi
svojim cenj. abonentom in gostom
poslovodja gostilne **„MARKEŽ“**
Franc Urbanc, Jesenice

Mir in srečo z neba
želi trgovina
KREKOV DOM

Srečno novo leto želi
Jože Markež, Jesenice
elektrotehnično podjetje

Srečno in veselo novo leto
želi cenjenim odjemalcem
trgovina

Regovc - Markež
Jesenice

**I. Delavsko
konzumno društvo
Jesenice**

s podružnicami želi svojim članom
srečno in veselo novo leto

Srečno novo leto
vsem cenjenim
naročnikom želi

Petkoš Ivan
tesarstvo
Jesenice

ALOJZIJ in MARIJA JENKO
dežnikar in galanterija
Kranj

Srečno novo leto želi
vlagateljem in članom

★
HRANILNICA in POSOJILNICA
Jesenice

Srečno in mirupolno novo leto
želi
svojemu članstvu in gostom

LJUDSKA KUHINJA
Krekov dom - Jesenice

Veselo in srečno novo leto
želi svojim cenjenim gostom

Roza Zamparutti
delikatesna trgovina in zajutrkovalnica
CELJE, Dr. Gregorja Žerjava ulica 7

Veselo in srečno novo leto
želi vsem svojim cenjenim odjemalcem
ter se priporoča za bodoče

Valentin Hladin
manufakturna in modna trgovina
CELJE
Prešernova ulica

Josip Jagodič

trgovina z železnino in špecerijo
Gubčeva — Glavni trg
želi vsem svojim cenjenim odjemalcem
blagoslovljeno novo leto

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

je največji slovenski pupilarnovarni
denarni zavod — Dovoljuje posojila
na menice in vknjižbe — Za vse
vloge in obveze hranilnice j a m č i

Mestna občina ljubljanska

Nemščino, italijanščino in esperanto poučuje pismenim potom

Jezikovna dopisna šola, Št. Vid 72 nad Ljubljano preje na Jesenicah.
Učnina nizka, uspeh zagotovljen. — Zahtevajte prospekt. Priložite znamko za odgovor

FOX

terpentin krema, mast in pravi gumitram
Vas varujejo pred prehladom v dežju, snegu in blatu.
Zato jih priporočamo vsakomur!

A. G. Barrili

DVE BEATRICI

»Prisegam na ljubezen, katero čutim do svoje oboževane vladarice.«

Izabela je ljubeče poljubila svojo dvorjanko in odšla v Granado. Beatrice pa se je zaprla v svojo celico, se vrgla na posteljo in bridko jokala.

»Moj Bog!« je vzklila v solzah. »Ne bom ga več videla... A prisegla sem Ti. Daj mi moči, da svojo prisego tudi izpolnim. Saj ljubezen je trpljenje.«

Tri dni po kraljičini vrnitvi iz Seville se je ves dvor zbral v trdnjavi Santa Fé. Don Cristoval je bil še posebej povabljen; saj se je zborovanje vršilo zaradi njega.

Dvorni notar je v prisotnosti vladarjev in vseh oblastnikov prečital listino, s katerimi kralj in kraljica imenujeta don Cristovala Colona admirala Oceana, mu dajata tri ladje s potrebnim moštvom in vsemi potrebščinami ter končno mu naklanjata vse naslove, privilegije in pravice, katere je zahteval. Tudi ni bil izpuščen pogoj, da don Cristoval prispeva osem del stroškov.

30. aprila eta vladarja poslala oblastnikom v Palos ukaz, naj v desetih dneh pripravijo dve ladji in posadko, ki naj bi bila na razpolago novemu admiralu. Ker pa se don Cristovalu dve ladji zdita premalo, ima dovoljenje, da najame še tretjo. Andalurijska provinca pa mora preskrbeti živež, orožje in vse, kar je še treba. Kdor bi se protivil bo strogo kaznovan. Moštvo vseh treh ladij mora brezpogojno ubogati admirala.

Ne smemo pozabiti plemenitega dejanja, s katerim je kraljica še zadnji trenutek hotela oorečiti don Cristovala. Imenovala je mladega don Diega Colona, sina admirala Oceana, za paža mladega prestolonaslednika don Juana.

12. maja je don Cristoval zapustil Granado. Preden je došel v Palos, se je ustavil v rabidskem samostanu, kjer so ga redovniki sprejeli z velikim veseljem. Srečni so bili njegove zmage, kakor da je bila njihova. Dobri opat je spremlil don Cristovala v Palos, kjer ga je v cerkvi sv. Jurija predstavljal meščanom. Kraljevi notar pa je prečital ukaz vladarjev, da mora mesto opremiti dve ladji in ju etaviti na razpolago don Cristovalu Colonu, novemu admiralu.

Oblastniki mesta Palos so bili takoj pripravljeni izvršiti kraljevo povelje. Pravtako so se takoj odzvali oblastniki bližnjih mest in vasi.

A vse težave še niso bile odtrajane. Oblastniki so se sicer uklonili, ne tako mornarji in vojniki. Kakšno naj bi bilo to potovanje, na katerem bi morali spremljati tega neznanega človeka? Ali naj z njim plovejo po morju, o katerem so pripovedovali tako grozne stvari? Saj je že mareikateri mornar videl v daljavi strahotne pošasti in nobenega dvoma ni bilo, da bodo te pošasti požrle ladjo z mornarjem vred, če bi si upali pluti daleč od obale. Arabci so pripovedovali o pošastih, ki so imele grozovito dolge kremplje. Drugi so pripovedovali o velikanskih ptičih, ki dvignejo ladjo, ki bi šla predaleč, visoko pod oblake in jo nato vržejo na skalovje, da se razbije. In takšnim nevarnostim je predznan tujec hotel izpostaviti uboge mornarje?

Rabidski opat je bil sicer svet mož in vreden vsega spoštovanja; a on se ni podajal v nevarnost in ni imel namena odpotovati z njimi. Zato jih njegove besede niso mogle prepričati. Čas je mineval, a kraljevih odredb ni še nihče izvršil. Bilo je že sredi junija, o ladjah pa ni bilo ne duha ne sluha. Tedaj je došlo iz dvora novo povelje. Vladarja eta ukazala oblastnikom, naj zaplenijo ladje, katere bi bile primerne za don Cristovalovo potovanje ter naj mornarje in vojnake, če ne drugače, s silo spravijo nanje.

Prispel je tudi z dvora poseben odposlanec, ki naj bi uporna mesta prišilil, da izvršijo kraljevi ukaz; a tudi ta korak je bil brezuspešen. Edini uspeh je bil, da so z njegovo pomočjo oblastniki zaplenili ladjo, ki je nosila ime »La Pinta«. Rabidskemu opatu in njegovemu prijatelju, fiziku Garciju pa se je posrečilo, da sta pregovorila Martina Alonzo Pinzon, ki je bil eden najsilnejših pomorščakov v Palasu.

Ta se je zavzel za stvar, zbral je mornarje in druge meščane ter jim govoril:

»Kdo izmed vas dvomi o možnosti tega potovanja? Kdo govori o pošastih, ki požirajo ladje in o ptičih, ki jih dvigajo pod oblake? Ali ste takšni bojazljivi? Ali ste otroci, da verujete pravljicam? Pojdite k don Cristovalu Colonu in vkrajte se na njegove ladje. Če pa tega nečete, pridite na mojo ladjo, kajti oditi hočem skupno z njim in pod njegovim poveljstvom.«

»Brez dvoma. Prav sedaj grem h gospodu admiralu ter mu stavim na razpolago eno izmed svojih ladij, svojo osebo... in svojo izkušnost.«

Njegove besede so silno vplivale na navzoče mornarje. Kakor za stavbo so hiteli k admiralu, da jih sprejme v službo, posebno še, ko so

videli, da je Alonzo Pinzon res storil tako, kakor jim je povedal. Odšel je k donu Cristovalu, ki ga je sprejel z odprtimi rokami. Pridružil sta se mu tudi njegova dva brata Francisco in Yanez. Poslednji je tudi stavil na razpolago svojo ladjo, ki se je imenovala »Nina«.

Največja izmed treh ladij, ono, katero mu je dalo mesto Palos, je don Cristoval prekrtil; dal ji ime »Santa Maria«.

Ko je bilo vse pripravljeno za odhod, so mornarji sledili admiralovemu zgledu in šli v cerkev sv. Jurija, kjer so opravili spoved. Don Cristoval je prejel angeleški kruh iz rok svojega pokrovitelja, rabidskega opata, ki mu je do zadnjega hipa stal ob strani. Ko se je vkrcal zadnji mornar, je tudi admiral etopil na ladjo »Santa Maria«, kjer je še skrbno pregledal, ali je vse v redu. Nato pa je šel v spodnje prostore in legel k počitku. Vedel je, da je to njegova zadnja mirna noč, dokler ne dospje do cilja.

A ni mogel tako kmalu zaspati. Sanjal je z odprtimi očmi in gledal pred seboj širno moreko gladino.

»Jutri torej!« si je dejal. K tebi prihajam skrivnostno morje. Videli bomo, kdo bo zmagal. Ali me požreš ali pa ti iztrgam tvojo skrivnost, v korist človeštvu. Ali je tam v dalji prepad, preko katerega nihče ne more? Ali si pokrito z algami, v katere se zapletejo ladje, ki si upajo predaleč? Videli bomo ostanke Atlantide, v kateri je pripovedoval Platon. Videli bomo pošasti, o katerih pripovedujejo arabke bajke. Kako nevedni so ljudje! Če so do nas dospeli znaki daljnih dežel, zakaj bi mi ne mogli dospeti do njih?«

Tam daleč je skrivnostna dežela,« je nadaljeval po kratkem premoru. »Moram je doseči. Koliko slave me čaka, po tolikih ponižanjih! Ali sem pa vreden te ereče? Kakšno eo moje zasluge, da si drznem upati, da dosežem plačilo, kakršnega še nihče ni prejel? Ali moremo velike stvari narediti ljudje, čigar duh ni čist? Ali je čista moja duša? Ali je niso omadeževale prevzetnost, jeza in nizkotnost? Ali jo je dovolj očistilo kesanje in odveza Gospodovega namestnika? Gospod, vem da sem veliko grešil, a tudi trpel sem mnogo. Odpusti mi! Neprestano imam pred očmi podobo neke druge osebe. Ali je tudi to greh? A znal sem molčati; skrbno sem skrivati svojo bol. En sam njen smehljaj bi me neizmerno oorečil. In vendar tega smehljaja nisem iskal; bežal sem, bežal sem kakor bojazljivec pred nevarnostjo. Moj usmiljeni Gospod, darujem Ti misel na ono srečo, kateri sem se odpovedal, ker sem vedel, da bi pred Tvojim obličjem bila grešna. Naj podležem na tem potovanju, če je takšna Tvoja volja; a ne zavrzij moje duše, ki občuduje Tvoje stvarstvo ter hrepeni po njegovi lenoti in veličini.«

